ALKA WILDLIFE

ALKA Wildlife, o.p.s.

Výroční zpráva 2011

Posláním společnosti **ALKA Wildlife, o.p.s.** je přispět objektivním výzkumem k efektivní, kvalitními odbornými znalostmi podložené ochraně a péči o volně žijící druhy živočichů.

Od založení společnosti postupně rozšiřujeme záběr druhů, kterým se věnujeme hlouběji a intenzivněji. Z ptáků jsou to zejména raroh velký, sokol stěhovavý, lelek lesní, linduška úhorní, čáp černý a bílý. Ze savců jsou to vydra říční, norek americký, norek evropský, tchoř tmavý a tchoř stepní, tchořík skrvnitý, kočka divoká.

Je opět naší povinností a potěšením poděkovat všem, kteří naši činnost v roce 2011 podpořili, kteří si objednali naše služby a věřili v kvalitní práci, kterou jsme schopni odvést. Chtěli bychom poděkovat také všem, kteří nám poskytli dary. Děkujeme také členům správní a dozorčí rady za to, že se snaží radami přispět k tomu, aby naše práce byla provedena poctivě, pečlivě.

Poledníková

Ředitelka společnosti ALKA Wildlife, o.p.s.

Mgr. Kateřina Poledníková

Činnost společnosti

V roce 2011, při aktualizaci zakládací smlouvy naší společnosti v souvislosti s novelou zákona č. 248/1995 Sb., zakladatelé i správní rada odsouhlasili úpravu poskytovaných služeb.
Společnost nyní poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby ve formě:

- **realizace výzkumných projektů** v oblasti biologie, ekologie a ochrany volně žijících živočichů
- **zpracovávání odborných analýz, studií, stanovisek a inventarizačních průzkumů** týkajících se volně žijících živočichů
- **informační podpora rozhodování** v oblasti ochrany volně žijících druhů živočichů a ochrany biodiverzity
- **vedení odborných prací studentů** středních a vysokých škol v oblasti ekologie živočichů
- **vzdělávání, osvěta a práce s veřejností** v oblasti ekologie živočichů a ochrany volně žijících druhů zvířat a ochrany biodiverzity
- **vývoj, testování a realizace opatření** v oblasti managementu druhů a krajiny
- zpracování **koncepčních dokumentů** v ochraně přírody
- pořádání **konferencí, pracovních setkání, výukových programů a přednášek**

Společnost může také vykonávat doplňkovou činnost ve formě:

- **zpracování odborných posudků v oblasti škod** způsobovaných zvláště chráněnými živočichy

Společnosti ALKA Wildlife, o.p.s. byla v roce 2011 prodloužena akreditace dle zákona č. 246/1992 Sb. pro provádění pokusů na zvířatech s cílem provádění vědeckého výzkumu.

Společnost a její tým

Název:	**ALKA Wildlife, o.p.s.**
Právní forma:	obecně prospěšná společnost Zapsaná u Krajského soudu v Českých Budějovicích, spisová značka O 138
Datum vzniku:	8. 5. 2007
Sídlo:	Lidéřovice 62, 38001 Dačice
IČO:	28064933, DIČ: CZ28064933
Web:	www.alkawildlife.eu
Email:	alkawildlife@alkawildlife.eu
telefon:	+420 606598903
bankovní spojení:	Waldviertler Sparkasse von 1842, Dačice
číslo účtu:	9100008449/7940

Ředitel společnosti – statutární orgán

V souladu s novelou zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, je od 1. 1. 2011 statutárním orgánem obecně prospěšných společností ředitel.
V tomto ohledu byla zakládací smlouva společnosti upravena do souladu s novelou zákona.

Ředitelka: **Mgr. Kateřina Poledníková**

Správní rada

Složení správní rady v roce 2011:
Předseda správní rady: **Mgr. Aleš Jelínek**
Členové: **Ing. Václav Křivan, Zdeněk Hron**

Dozorčí rada

Složení dozorčí rady v roce 2011:
Předseda dozorčí rady: **Jaroslava Musilová**
Členové: **Jindra Jelínková, Dis., Miloslava Kráľová**

Pracovníci společnosti v roce 2011

V roce 2011 bylo v ALKA Wildlife, o.p.s. zaměstnáno celkem pět kmenových pracovníků.
Mgr. Kateřina Poledníková: ekologie savců; zpracování dat a statistické analýzy
Mgr. Lukáš Poledník, Ph.D.: ekologie a monitoring savců, GIS analýzy
Mgr. Václav Beran: ekologie a monitoring savců a ptáků
Mgr. Gašpar Čamlík: monitoring savců a ptáků
Štěpán Zápotočný: technický pracovník

Krátkodobí zaměstnanci:

G. Robinson, L. Musil, A. Jelínek, M. Větrovcová, J. Cirl, K. Broulík, T. Koutný, M. Porteš, V. Šena, J. Pospíšková, M. Škorpík, C. Valášek, P. Štěpánková

Projekty realizované v roce 2011

Název projektu	Zdroj financí	Zájmové druhy	Oblast
Výzkumné projekty			
Telemetrické sledování vyder	Vlastní prostředky	Vydra říční	Dačicko
Sběr a analýzy uhynulých vyder říčních	AOPK ČR	Vydra říční	Česká republika
Potenciál alpského prostředí pro vydru říční	Nadace Stiftung Pro Lutra	Vydra říční	Rakousko
Odhad početnosti vyder ve Štýrských Alpách	Ingenieurbüro A. Kranz	Vydra říční	Štýrsko (Rakousko)
Ekologie norka evropského v Dunajské deltě	Vlastní prostředky	Norek evropský	Delta Dunaje (Rumunsko)
Odborná stanoviska, analýzy, studie a inventarizační průzkumy			
Mapování a monitoring vyder v ČR	AOPK ČR	Vydra říční	Česká republika
Ověření výskytu kočky divoké v NP Podyjí	Národní park Thayatal	Kočka divoká	NP Podyjí
Průzkum potenciálních lokalit tchoře stepního	Vlastní prostředky	Tchoř stepní	Jihomoravský kraj
Návrh opatření na podporu populací raroha velkého a sokola stěhovavého v ČR	AOPK ČR	Raroh velký, sokol stěhovavý	Česká republika
Monitoring raroha velkého a orla mořského na jižní Moravě	Jihomoravský kraj	Raroh velký, orel mořský	Jižní Morava
Monitoring lindušky úhorní, bělořita šedého a strnada zahradního na Mostecku	Vršanská uhelná a.s.	Linduška úhorní, bělořit šedý, strnad zahradní	Mostecko
Mapování ptáků v oblasti jezera Most	Universita Jana Evangelisty Purkyně	ptáci	Jezero Most
Monitoring ptáků v Milovické střelnici	Vygoron o.s.	ptáci	Milovická střelnice
Posudky na odhad výše škod způsobených vydrou říční	Jednotliví žadatelé	Vydra říční	Vysočina a Jihočeský kraj, Pardubický kraj
Zhodnocení vlivů stavby PPC Počerady na chráněné druhy ptáků	ČEZ a.s.	ptáci	Areál elektrárny Počerady
Informační podpora rozhodování			
Úprava metodiky stanovení výše škod způsobených vydrou říční	AOPK	Vydra říční	Česká republika
Vedení odborných prací studentů			
Vedení tří vysokoškolských studentů	Vlastní prostředky	Kunovité šelmy	Česká republika
Osvěta			
Internetové stránky **www.alkawildlife.eu**			
Management druhů a krajiny			
Management Rašeliniště pod Stříbrným vrchem	MŽP	Bezobratlí, mokřadní rostliny	Jihočeský kraj
Regulace norka amerického v NP České Švýcarsko a jejím okolí	ERDF, SFŽP, vlastní prostředky	Norek americký	NP České Švýcarsko
Instalace a monitoring hnízdních budek pro sokola stěhovavého v areálu UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	Sokol stěhovavý	Areál firmy UNIPETROL v Záluží u Litvínova
Instalace a monitoring hnízdních budek sokola stěhovavého v areálu elektráren Tušimice a Prunéřov	ČEZ a.s.	Sokol stěhovavý	Areály elektráren Tušimice a Prunéřov
Posílení reintrodukované populace vyder v Nizozemí	Dutch Otterstation Foundation	Vydra říční	Nizozemí

Výzkum

Telemetrické sledování vyder

Trvání projektu: 2011– 2012
Finanční zdroje: vlastní prostředky
Tým ALKA Wildlife, o.p.s.: L. Poledník, G. Čamlík, G. Robinson, Š. Zápotočný

V průběhu roku 2011 nadále pokračovalo telemetrické sledování vyder opatřených vysílačkami v rámci projektu VaV ukončeném v roce 2010. Po celý rok se podařilo udržet rádiový kontakt s osmi jedinci: čtyři dospělí samci a čtyři dospělé samice. Všechna zvířata se drží po celou dobu sledování ve stabilních domovských okrscích. U jedné samice bylo v roce 2011 potvrzeno rozmnožování. Získané údaje poslouží ke zpřesnění odhadu tvaru a velikosti domovských okrsků a také k dalšímu doplnění údajů o využívání prostředí a pohybech vyder v rámci rybníkářské krajiny Českomoravské vrchoviny. Na konci roku byla jedna ze samic (Dana) nalezena po srážce s automobilem uhynulá na silnici západně od města Dačice. Ostatní jedinci byli na konci roku 2011 stále v pořádku a jejich vysílačky vysílaly signál.

Osm nej:

Asha	nejdelší signál	v kontaktu jsme (ke konci roku 2011) 2,5 roku
Bruno	nejzáhadnější samec	často byl problém jej nalézt; domovský okrsek se v průběhu doby měnil
Cyril	nejplodnější samec	dle genetických dat jsme našli nejméně čtyři partnerky
Dana	nejcivilizovanější jedinec	její okrsek zabíral okolí Dačic i samotné město, kterým často procházela po Dyji; toto nej jí bylo ale osudné, často přecházela silnice
Fany	největší vrh	hned v prvním roce sledování měla Fany tři mláďata (dva samečky, třetí neurčeno)
Geri	největší samec	při odchytu vážil celých 10 kg
Hana	nejméně plodná samice	v průběhu sledování jsme nezaznamenali mláďata
Izák	nejkratší signál	v kontaktu jsme (ke konci roku 2011) 13 měsíců

Sběr a analýzy uhynulých vyder

Trvání: dlouhodobý
Financování: AOPK ČR
Tým: L. Poledník, Š. Zápotočný G. Čamlík, V. Beran, K. Poledníková
Spolupracující organizace:
Muzeum města Ústí nad Labem

Sběr uhynulých jedinců vyder říčních patří mezi prioritní metody monitoringu tohoto druhu v rámci České republiky. Nutnost založení systému zajišťujícího monitoring náhodně zabitých jedinců druhů zahrnutých v příloze IV Směrnice o stanovištích (92/43/EEC) vyplývá také z článku 12, paragrafu 4 této směrnice. Zjištění příčin úhynu nalezených jedinců vydry poskytuje velmi cenný zdroj informací o faktorech ovlivňujících populaci vyder na území ČR a má tak dopad na plánování konkrétních opatření pro ochranu vydry říční u nás. V roce 2011 byly shromážděny údaje o 54 uhynulých jedincích vydry říční. U 42 vyder byla provedena také pitva. V 25 případech (60 %) byla jako příčina úmrtí zjištěna kolize s projíždějícím automobilem, ve 4 případech (10 %) bylo potvrzeno pytláctví (železa, zástřel) a v těchto případech bylo podáno trestní oznámení na podezření z pytláctví na Polici ČR. Zkušenosti získané na základě podrobné prohlídky míst, kde byly nalezeny vydry sražené automobily, byly využity při přípravě brožury: VYDRA A DOPRAVA, příručka k omezení negativního vlivu dopravy na vydru říční (AOPK ČR 2011). Příručka má sloužit jako pomůcka orgánům ochrany přírody a projektantům silnic při navrhování a realizaci opatření ke zlepšení průchodnosti krajiny pro vydru. Souhrnné výsledky z analýz kadaverů sbíraných od roku 1990 byly publikovány v časopise Ochrana přírody a odborném periodiku Lynx. Všem, kteří nás o nálezu uhynulých vyder informovali - jednotlivci, městské i krajské úřady, pracovníci AOPK, pracovníci záchranných stanic, členové řady mysliveckých sdružení apod., děkujeme.

Potenciál alpského prostředí pro vydru říční

Trvání projektu: 2008– 2013
Finanční zdroje: Nadace Stiftung Pro Lutra
Tým ALKA Wildlife, o.p.s.: A. Kranz, L. Poledník, G. Čamlík, K. Poledníková
Spolupracující organizace: Universität Zürich, Švýcarsko

Tak jako v předchozích letech jsme se i nadále podíleli na výzkumu vyder v rakouských Alpách. Cílem projektu je zhodnotit potenciál alpského prostředí pro vydru říční a zhodnotit faktory, které ovlivňují populaci vydry v tomto prostředí. Zjištěné údaje budou využity při managementu tohoto druhu ve Švýcarsku, kde vydry vyhynuly v minulém století.

Pro účel zjištění velikosti domovského okrsku, využívání různých typů prostředí a nárocích vyder na úkryty a potravní nabídku jsou v rámci projektu telemetricky sledovány volně žijící vydry. Ke konci roku 2011 bylo v rakouských Alpách intenzivně sledováno již 7 vyder (pět samic a dva samci) a odchyt dalších vyder stále probíhá.

V zimě se také podařilo zorganizovat jednu sčítací akci, při které bylo zaznamenáno 5 dospělých jedinců a jedno mládě.

Odhad početnosti vyder říčních ve Štýrských Alpách

Trvání projektu:2011-2013
Finanční zdroje: A. Kranz, Ingenieurbüro für Wildökologie und Naturschutz e. U.
Tým: A. Kranz, L. Poledník, G. Čamlík, Š. Zápotočný

Stopování vyder na čerstvém sněhu patří mezi základní metody sledování tohoto druhu. Získané údaje slouží k odhadu početnosti a míry reprodukce ve stopovaném území. V roce 2011 byl započat nový projekt zaměřený na detailní sledování populace vyder v alpském prostředí touto metodou. Na začátku zimy byla provedena jedna stopovací akce ve východní části Štýrských Alp (Rakousko). Ve čtverci o ploše 100 km2 umístěném v okolí města Wald am Schoberpass byly zkontrolovány všechny vodoteče a byli zjištěni dva dospělí jedinci vydry říční. Jeden z dospělců byla samice doprovázená jedním mládětem.

Ekologie norka evropského v Dunajské deltě

Trvání projektu: dlouhodobý
Finanční zdroje: vlastní prostředky
Tým: A. Kranz, L. Poledník
Spolupracující organizace:
Národní výzkumný ústav Dunajské delty

Po dvouleté pauze se na konci února 2011 opět uskutečnil monitoring norka evropského (*Mustela lutreola*) v rumunské části Dunajské delty. Norek evropský je jedna z nejvzácnějších šelem Evropy a delta Dunaje představuje oblast, kde se tato drobná lasicovitá šelma stále vyskytuje. Naše společnost se spolu s Národním výzkumným ústavem Dunajské delty zabývá dlouhodobým monitoringem tohoto druhu a jeho rizikových faktorů v rumunské části delty Dunaje. Vzhledem ke skrytému způsobu života a značné vnější podobnosti s nepůvodním norkem americkým (*Neovison vison*) je jednou z nejdůležitějších monitorovacích metod odchyt norků do živochytných sklopců. Z průzkumů prováděných v předchozích letech jasně vyplývá, že nejlepším obdobím pro odchyt norků evropských v deltě je konec zimy. Tentokrát jsme navštívili dvě lokality: oblast kanálu Dovnica a okolí jezera Rotund. Na každé lokalitě jsme po čtyři noci nastražili 40 pastí. Celkem se nám podařilo odchytit 4 samce norka evropského. Kromě již tradičního monitoringu pomocí pastí byly poprvé v deltě použity také fotopasti. Ukázalo se, že fotopasti jsou poměrně účinnou metodou k zaznamenání šelem Dunajské delty a během deseti dnů se nám podařilo natočit následující druhy: psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*), norek evropský, vydra říční (*Lutra lutra*) a kočka divoká (*Felis silvestris*). Oblasti chytání byly také procházeny a byly zaznamenávány pobytové znaky (stopy a trus) různých druhů savců. Z výsledků průzkumu se jako nejhojnější šelma delty jeví psík mývalovitý, jehož stopy a latríny jsme nacházeli doslova na každém kroku. Lokálně hojná je také vydra říční a poměrně často jsme také nacházeli stopy norka evropského. Jako raritní se jeví zaznamenání kočky divoké a to na několika místech.

Monitoring druhů

Mapování vydry říční a monitoring v EVL vyhlášených pro vydru v ČR

Trvání: dlouhodobé
Financování: AOPK ČR
Tým: L. Poledník, Š. Zápotočný, G. Čamlík, V. Beran, K. Poledníková, J. Větrovcová (AOPK ČR), T. Mináriková (AOPK ČR), M. Pacovská (Český nadační fond pro vydru)

Na základě dlouhodobého plánu monitoringu vydry říční v ČR bylo pro rok 2011 naplánováno celorepublikové mapování rozšíření a také monitoring v sedmi evropsky významných oblastech, kde je předmětem ochrany vydra říční (Krvavý a Kačležský rybník, Lužnice a Nežárka, Stropnice, Nadějská soustava, Velký a Malý Tisý, Horní Malše a Třeboňsko – střed). Celorepublikové mapování bylo provedeno upravenou standardní metodou IUCN (Reuther et. al. 2000). Jako základní čtvercová síť pro mapování byla použita národní síť S-JTSK. Monitoring vybraných EVL proběhl metodou sledování obsazenosti. Metoda je založena na dvou kontrolách pobytových znaků vyder pod více mosty v rámci jedné větší oblasti.

Celostátní mapování proběhlo v období od září do listopadu. Byly zkontrolovány všechny kvadráty na území České republiky. Celkem bylo zkontrolováno 2 546 bodů ve 667 kvadrátech (2 425 podkvadrátech). Celkově bylo 1 843 bodů pozitivních a 703 bodů negativních (tedy 72,4 % pozitivních bodů). Zjištěno bylo 1 836 pozitivních a 589 negativních podkvadrátů (75,7 % pozitivních), což odpovídá 631 pozitivním a 36 negativním kvadrátům (94,6 % pozitivní). Výsledky mapování potvrzují dosavadní pozitivní trend ve vývoji populace vydry na území České republiky. Rychlost šíření se však v jednotlivých oblastech liší a v některých menších oblastech dlouhodobého výskytu byl v letošním roce zaznamenán naopak ústup populace. Zejména na Šumavě, která je tradiční oblastí s dlouhodobým výskytem vyder je zaznamenaný pokles alarmující.

Výskyt vydry říční v ČR v roce 2011

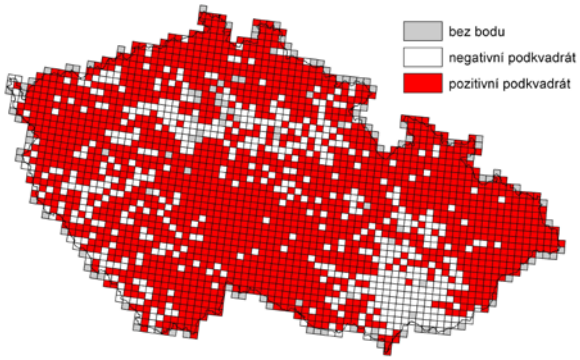

Ověření výskytu kočky divoké v NP Podyjí

Trvání projektu: 2011
Finanční zdroje: Národní Park Thayatal (Rakousko)
Tým: L. Poledník, K. Poledníková, G. Robinson, G. Čamlík, J. Pospíšková
Spolupracující organizace: Správa NP Podyjí

Kočka divoká (*Felis silvestris*) je druhem, jehož přítomnost na území České republiky nebyla v posledních dekádách spolehlivě prokázána. Nicméně v posledních letech byl tento druh zaznamenán a geneticky potvrzen na území Národního parku Thayatal v Rakousku. Vzhledem k tomu, že tento národní park bezprostředně sousedí s Národním parkem Podyjí na české straně řeky Dyje, existuje vysoká pravděpodobnost, že se kočka divoká vyskytuje také zde. V rámci příhraniční spolupráce byl proveden od května do prosince roku 2011 průzkum zaměřený na prokázání přítomnosti kočky divoké v národním parku Podyjí. V rámci průzkumu byly použity dvě metody: monitorovací dřevěné sloupky opatřené smirkovým papírem na sběr srsti a fotopasti umožňující pořizování 30ti vteřinových videí. Monitorovací sloupky i fotopasti byly umístěny do linií, které přetínaly území parku od řeky Dyje až po jeho okraj. Linie monitorovacích sloupků a fotopasti byly kontrolovány v měsíčních intervalech. Všechna srst nalezená na monitorovacích sloupcích byla sebrána a poslána na genetickou analýzu do Rakouska. Při pravidelných kontrolách byla také stažena všechna videa zaznamenaná fotopastmi. Celkem bylo shromážděno 24 vzorků savčích chlupů a ty jsou v současnosti geneticky analyzovány. Pomocí fotopastí bylo zaznamenáno 12 druhů savců. Nicméně nebylo natočeno jediné video zobrazující jedince kočky divoké, pouze jedinci kočky domácí. Nejčastěji bylo zaznamenáno prase divoké (*Sus scrofa*), následovaly záznamy srnce obecného (*Capreolus capreolus*). Kromě těchto dvou druhů byla zaznamenána přítomnost:lišky obecné (*Vulpes vulpes*), kuny skalní (*Martes foina*), jezevce lesního (*Meles meles*), kuny lesní (*Martes martes*), plcha velkého (*Glis glis*), veverky obecné (*Sciurus vulgaris*), jelena evropského (*Cervus elaphus*) a muflona (*Ovis musimon*).

Průzkum potenciálních lokalit tchoře stepního

Trvání: dlouhodobý
Financování: vlastní prostředky
Tým: L. Poledník, G. Čamlík, K. Poledníková, G. Robinson
Spolupracující organizace: Jihomoravský kraj

Tchoř stepní (*Mustela eversmanni*) je jedna z nejméně prozkoumaných lasicovitých šelem nejen v České republice, ale také v ostatních evropských státech, na jejichž území zasahuje. V rámci rozšíření znalostí o areálu výskytu tchoře stepního na území České republiky, zahájila naše společnost průzkum jižní Moravy v oblastech, kde lze výskyt tohoto druhu očekávat. V průběhu roku 2011 jsme provedli dvě odchytové akce v okrese Znojmo na lokalitě jižně od obce Oleksovice a u osady Ječmeniště. Ani při jedné akci se nepodařilo odchytit žádného tchoře stepního. Na lokalitě Ječmeniště se nám podařilo potvrdit výskyt křečka polního (*Cricetus cricetus*). I přes tento neúspěch budeme v pátrání po tomto druhu pokračovat i v příštím roce.

Monitoring raroha velkého v ČR

Financování: AOPK ČR, Jihomoravský kraj
Tým: G. Čamlík, V. Beran, D. Horal (AOPK ČR), M. Škorpík, T. Koutný, V. Gahura, C. Valášek, T. Bělka

Raroh velký (*Falco cherrug*) je kriticky ohrožený druh dravce žijící především ve stepních oblastech Evropy a Asie. Ve střední Evropě se přizpůsobil životu v kulturní krajině a v počtu cca 15 párů hnízdí především na jižní Moravě. Od roku 2011 je také opět prokázáno hnízdění v Čechách. Žije velice skrytě a dohledat jeho hnízdiště je velice časově náročné. Vzhledem k tomu, že jde o celosvětově ohrožený druh, je každoročně jeho hnízdění v ČR monitorováno. Od roku 2006 koordinuje monitoring Václav Beran. V roce 2011 byl monitoring raroha velkého financován z programu Program péče o krajinu a z Jihomoravského kraje. Sledován byl celý známý areál rozšíření druhu v České republice. Monitoring byl prováděn na Chrudimsku, Osoblažsku, Prostějovsku, Přerovsku, Brněnsku, Břeclavsku, Znojemsku a na nejjižnější Moravě v PO Soutok - Tvrdonicko. Shromažďovány byly i další dostupné informace o rarozích z oblastí, kde monitoring nebyl prováděn. Celkem bylo kontrolováno 25 mapovacích čtverců a území o rozloze téměř 3000 km2. V rámci monitoringu bylo nalezeno či kontrolováno více než 650 přirozených hnízd dravců, několik podložek a desítky kilometrů sloupů VVN. Hnízdění bylo prokázáno v sedmi mapovacích čtvercích. Pravděpodobné hnízdění bylo předpokládáno v dalších pěti mapovacích čtvercích. Celkem bylo v roce 2011 prokázáno hnízdění sedmi párů, v pěti případech byl potvrzen pár v teritoriu, případně bylo hnízdění předpokládáno na základě opakovaného výskytu v hnízdní době. Pět párů bylo úspěšných a vyvedlo 13 -15 mláďat (osm mláďat bylo okroužkováno). Dva páry byly prokazatelně neúspěšné.

Monitoring sokola stěhovavého v ČR

Financování: AOPK ČR
Tým: V. Beran, T. Bělka, P. Benda, K. Broulík, J. Círl, G. Čamlík, J. Čejka, V. Hlaváč, D. Horal, J. Hruška, T. Kunca, P. Kurka, D. Melichar, J. Procházka, T. Pospíšil, D. Rak, M. Strnad, V. Šena, V. Tejrovský, C. Valášek, J. Vrána

V případě sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*) podobně jako u raroha velkého (*Falco cherrug*) je každoročně realizován monitoring celé hnízdící populace. Sokol stěhovavý patří mezi vlajkové druhy ochrany přírody. V mnoha zemích v průběhu šedesátých let vyhynul, především vlivem plošné aplikace DDT. Po zakázání této látky a po velice intenzivních snahách ochranářů o návrat sokola stěhovavého došlo v průběhu osmdesátých a především devadesátých let k jeho opětovnému rozšiřování. V ČR začal opět hnízdit na začátku devadesátých let a jeho populace postupně narůstá. V roce 2011 proběhl monitoring sokola stěhovavého na celém území České republiky, tedy ve vhodných územích sokolem v současnosti či minulosti obsazených. Monitoring byl v roce 2011 hrazen z Programu péče o krajinu. Monitoring byl prováděn jak v hraničních pohořích – NP a CHKO Šumava, NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce, CHKO Lužické hory, CHKO Jizerské hory, NP Krkonoše, CHKO Broumovsko, CHKO Jeseníky, NP Podyjí, tak i na „vnitrozemských" lokalitách – CHKO Český ráj, Českolipsko, CHKO Kokořínsko, CHKO Pálava, část CHKO České Středohoří, Krušnohorská pánev, část kaňonu Vltavy a Sázavy, kaňon Jihlavy a Oslavy. Celkem bylo prokázáno 50 hnízdících párů sokolů stěhovavých a dalších minimálně osm teritoriálních párů či jedinců v teritoriu, u kterých nedošlo ke hnízdění. Z 50 hnízdících párů bylo 32 párů úspěšných a vyvedlo minimálně 90 mláďat.

Monitoring orla mořského na jižní Moravě

Financování: Jihomoravský kraj
Tým: G. Čamlík, V. Beran, D. Horal, M. Škorpík, T. Koutný, V. Gahura, C. Valášek

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) také patří mezi kriticky ohrožené dravce naší přírody. Podobně jako u sokola velkého dochází v posledních dvaceti letech k nárůstu jeho populace na našem území. Vzhledem k jeho vzácnosti a velké citlivosti na rušení v hnízdní době patří mezi prioritní druhy ochrany přírody. Monitoring orla mořského neprobíhá na celém území republiky, sledovány jsou především oblasti, kde lze předpokládat konflikty na hnízdištích a případné rušení. Jihomoravský kraj patří k hustě zalidněným a intenzivně využívaným a hnízdiště orlů je zde nutné pravidelně kontrolovat a s vlastníky či uživateli domlouvat jejich ochranu. Právě z tohoto důvodu je detailní monitoring hnízdící populace orla mořského prováděn na žádost krajského úřadu. Celkem bylo nalezeno či kontrolováno 7 hnízd orla mořského, na třech hnízdech byla úspěšně vyvedena mláďata, dvě hnízda byla pravidelně navštěvovaná, hnízdění zde neproběhlo, jednalo se nejspíše o obsazené teritorium s nehnízdícími, případně na jiném hnízdě hnízdícími ptáky. Další dvě hnízda byla neobsazená či na nich zahnízdil jiný druh.

Monitoring lindušky úhorní, bělořita šedého a strnada zahradního v těžebních prostorách Vršanské uhelné a.s. v roce 2011

Financování: Vršanská uhelná a.s.
Tým: V. Beran

Společnost Vršanská uhelná a.s. těžící na Mostecku hnědé úhlí získala v roce 2011 povolení pro těžbu hnědého uhlí na následující roky. Jednou z podmínek povolení bylo také sledování vybraných zvláště chráněných druhů, které v prostoru pravidelně hnízdí. A jde o druhy velmi zajímavé.

Prostory Vršanské uhelné a.s. hostí největší známou populaci lindušky úhorní (*Anthus campestris*) v ČR. Ve vhodných partiích se zde linduška úhorní vyskytuje v nezvykle vysokých hustotách a na okrajích těžebního prostoru se vyskytuje i v netypickém, již rekultivovaném prostředí. V celém území je početnost odhadnuta na 30-42 párů.

Strnad zahradní (*Emberiza hortulana*) se zde vyskytuje pouze řídce a okrajově a je těžké odhadnout proč. Odhadovaná početnost 10-12 párů v roce 2009 nebyla v roce 2011 potvrzena a výskyt byl zjištěn pouze jednotlivě. Jak se zdá z dosavadních zkušeností z monitoringu strnada zahradního v těžebních oblastech Ústeckého kraje, početnost v jednotlivých letech se může na lokalitách z roku na rok výrazně měnit. Pro místa výskytu v prostoru Vršanské uhelné a.s. jsou typické narušené svahy s odhalenou půdou a rozsáhlejší porosty podbělu lékařského na okolních svazích. Zjištěno bylo pouze 5 zpívajících samců.

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*) je v této těžební oblasti velmi početný, rozšířen plošně ve vhodných částech lomu. Celková početnost se pohybuje v desítkách párů, zřejmě mezi 50-70 páry. Přesná kvantifikace je z důvodu vysoké početnosti velmi obtížná. Místa rozšíření jsou shodná s rozšířením lindušky úhorní, často se vyskytuje i v extrémnějších biotopech (minimální vegetační kryt) bezprostředně navazujících na těžbu.

Mapování ptáků v oblasti jezera Most

Financování: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
Tým: V. Beran, M. Porteš

V oblasti rekultivovaného hnědouhelného lomu Ležáky situovaného severně od města Mostu probíhalo v roce 2011 zaplavování za účelem vytvoření jezera Most, které má sloužit především rekreačním účelům. Tato hydrická rekultivace je komplexně sledována v rámci grantu TAČR Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a Výzkumného ústavu hnědého uhlí. V rámci tohoto projektu probíhá také sledování ptáků. Průzkum ptáků v roce 2011 byl směřován na bezprostřední okolí napouštěného jezera a na jeho vlastní plochu. Celkem bylo zjištěno 119 ptačích druhů. Území bylo z ornitologického pohledu velmi zajímavé a druhově bohaté. Bohužel napouštěním dochází postupně k zániku nejatraktivnějších mokřadních ploch, které budou po napuštění na konečnou úroveň zastoupeny pouze v minimálním množství. Při průzkumu byla zjištěna řada vzácných, zajímavých či ohrožených druhů živočichů, např.: ostralka štíhlá, lžičák pestrý, morčák prostřední, bukač velký, volavka červená, orlovec říční, luňák červený i luňák hnědý, racek malý, rákosník velký, slavík modráček, bělořit šedý, linduška úhorní.

Monitoring ptáků v Milovické střelnici

Financování: Vygoron o.s.
Tým: V. Beran

V rámci realizovaných rozsáhlých managementových opatření v přírodní rezervaci (PR) „Pod Benátským vrchem" (okres Nymburk) byl od roku 2008 prováděn také monitoring ptáků bodovou metodou v této PR. Cílem projektu bylo zjistit, zda má management, realizovaný především z entomologických a botanických důvodů, významný dopad na místní společenstvo ptáků. Plochy tvoří zarůstající vojenská střelnice, která z otevřené travnaté plochy s četnými nerovnostmi přechází do keřových společenstev. Velmi hojný je zde skřivan polní a strnad luční, z dalších zajímavých druhů například bramborníček černohlavý i hnědý, pěnice vlašská či ťuhýk obecný.

Odborné studie a stanoviska, informační podpora

Úprava Metodiky stanovení výše škod způsobených vydrou říční

Financování: AOPK ČR
Tým: L. Poledník, K. Poledníková

Po několika letech práce se nám ve spolupráci s AOPK České republiky, krajskými úřady Jihočeského kraje a kraje Vysočina a Českého nadačního fondu pro vydru podařilo dokončit novou metodiku stanovení výše škod způsobených vydrou říční. Vydra říční patří mezi vyjmenované, zvláště chráněné druhy, u kterých stát proplácí škody způsobené tímto druhem na rybách chovaných v rybnících a rybochovných zařízeních. Ačkoliv zákon č. 115/2000 Sb. platí již od roku 2000, až doposud neexistovala oficiální a jednotná metodika odhadu škod způsobených vydrou. Na základě dlouhodobého výzkumu tohoto druhu u nás byla vytvořena metodika, která umožňuje odhadnout škody způsobené tímto druhem na rybách, a to s ohledem na hustotu vyder v dané oblasti a velikost rybníka, na který je o náhrady žádáno. Metodika by měla zpřehlednit a sjednotit systém odhadu náhrady škod. V současnosti probíhá proces, který tuto metodiku zakomponuje do právního systému České republiky a to ve formě prováděcí vyhlášky Ministerstva životního prostředí.

Odborné posudky na stanovení výše škod způsobených vydrou říční

Doba trvání: dlouhodobé
Financování: jednotliví žadatelé
Tým: Š. Zápotočný, L. Poledník

Podle zákona mají subjekty hospodařící na rybnících nárok na náhradu škod způsobených predátorem vydrou říční, jak je uvedeno již výše. Stanovení výše škod musí žadatel doložit odborným posudkem. Pracovníci společnosti provádí na žádost jednotlivých žadatelů tyto posudky. V roce 2011 jsme vypracovali 35 odborných posudků, a to v krajích Jihočeský, Vysočina a Pardubický.

Zhodnocení přímých a nepřímých vlivů stavby PPC Počerady na chráněné druhy ptáků v lokalitě elektrárny Počerady.

Financování: ČEZ a.s.
Tým: V. Beran

V areálu elektrárny Počerady je budován nový energo-blog, který bude vyrábět energii ze zemního plynu. Výstavba probíhá v rámci stávajícího areálu elektrárny, i přesto bylo zpracováno řádné biologické hodnocení a nyní ještě nad rámec zákona sledování ptáků při probíhající výstavbě v areálu elektrárny a přilehlém okolí. Při průzkumu bylo zjištěno celkem 57 druhů ptáků. 13 druhů je řazeno mezi zvláště chráněné druhy. U žádného druhu nebyl zjištěn přímý či nepřímý negativní vliv stavby na jeho přirozený vývoj ať v areálu závodu, tak v nejbližším okolí. V nebližších vhodných místech staveniště probíhá narušené hnízdění řady druhů ptáků (např. strnad obecný, strnad luční, slavík obecný atd.). Z dalších zajímavých druhů byl zjištěn např. bělořit obecný, bramborníček černohlavý, bramborníček hnědý, koroptev polní, ťuhýk obecný, krutihlav obecný, sedmihlásek hajní či ťuhýk šedý. Nejzajímavějším a z hlediska probíhající stavby i nejproblematičtějším zjištěným druhem byl sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*). Byl zjištěn trvalý výskyt jednoho páru, který ale zjevně nehnízdil. Při sledování sokolů bylo patrné, že probíhající stavbou nejsou nijak rušeni. Na lidskou činnost probíhající pod nimi nijak nereagovali. K hnízdění nedošlo pravděpodobně z důvodu absence vhodného místa pro hnízdění. Z toho důvodu byly v průběhu léta nainstalovány dvě hliníkové budky. Jedna byla instalována na ochoz komína, druhá na přístupový žebřík jedné z chladících věží. Budka na ochozu komína je v roce 2012 obsazena a došlo zde i přes probíhající intenzivní stavební práce k úspěšnému vyhnízdění. V době psaní zprávy bylo zjevné, že v budce jsou mláďata, ale jejich počet není zatím znám.

Management druhů a krajiny

Regulace norka amerického v NP České Švýcarsko a jejím okolí

Trvání: 2010 - 2012
Finanční zdroje: Evropský fond pro regionální rozvoj (77 %) ,
Státní fond životního prostředí (13 %)
a vlastní prostředky (10%)
Program: Operační program životního prostředí
Celkové uznatelné prostředky na projekt: 1 860 157,- Kč
Tým: V. Beran, L. Poledník, G. Robinson, G. Čamlík, K. Poledníková, P. Štěpánková

V roce 2011 pokračoval náš projekt v národním parku České Švýcarsko, jehož cílem je monitoring a regulace nepůvodního norka amerického (*Neovison vison*). Norek americký je druh zavlečený do Evropy a způsobuje jak ekonomické, tak i ekologické škody. Cílem projektu je snížení neúměrné predace řady ohrožených druhů živočichů norkem americkým v NP České Švýcarsko a přilehlém okolí. 82 monitorovacích raftů (zaznamenávající stopy živočichů) bylo nainstalováno v červnu a rafty byly na lokalitách až do počátku mrazů. Kontrolovány byly přibližně jednou za dva až tři týdny. Stopy norků byly zaznamenány pouze na dvou lokalitách – řeka Kamenice mezi obcemi Srbská Kamenice a Všemily a řeka Kamenice nad obcí Hřensko. Dále byly zaznamenány stopy hryzců vodních, potkanů, ondatry pižmové, kočky domácí, drobných neurčených hlodavců, stopy hranostaje a stopy neurčovaných ptáků. V červnu bylo také nainstalováno v těsném okolí vodních toků v cílové oblasti celkem 19 fotopastí. Jejich cílem bylo zachytit výskyt norka amerického v místech, kde nebylo možné umístit rafty, případně doplňkově na dalších místech. Fotopasti byly kontrolovány společně při kontrole raftů. Norek americký nebyl pomocí fotopastí zjištěn. Byl prokázán výskyt kuny skalní, lišky obecné, vydry říční, potkana, drobných hlodavců, prasete divokého, jelena lesního, srnce obecného, kočky domácí a různých druhů ptáků. V roce 2011 byly také provedeny celkem tři odchytové akce s použitím živochytných skopců. Až při poslední akci v září byli odchyceni dva norci (samice) a to na Kamenici v Hřensku a na Kamenici mezi Srbskou Kamenicí a obcí Všemily. Kromě norka amerického byli do pastí odchyceni jedinci následujících druhů: lasice hranostaj, ropucha obecná, potkan, chřástal vodní a hryzec vodní.

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Pro vodu, vzduch a přírodu

Management Rašeliniště pod Stříbrným vrchem

Trvání: dlouhodobé
Financování: Ministerstvo životního prostředí (Program péče o krajinu)
Tým: A. Jelínek, L. Poledník, Š. Zápotočný, V. Beran, G. Čamlík, K. Poledníková

Vlivem dlouhodobých změn v hospodaření v krajině zůstává v dnešní době řada maloplošných nelesních ploch bez údržby. Bez hospodaření však dochází k postupné degradaci a k zarůstání těchto z hlediska biodiversity velmi cenných lokalit. K obohacení biodiversity těchto ploch je potřeba pravidelné péče. Dnešní způsoby zemědělského hospodaření však jsou příliš intenzivní nebo jsou takovéto plochy pro zemědělce naopak bezvýznamné. V oblasti Dačicka se proto dlouhodobě věnujeme údržbě jedné takové lokality, kde se snažíme pomocí extenzivního hospodaření ve formě pravidelného ručního kosení udržet vysokou biodiverzitu.

Rašeliniště pod Stříbrným vrchem tvoří velmi zachovalé přechodové rašeliniště sv. *Sphagno recurvi-Caricion canescentis* přecházející místy do porostů vysokých ostřic s dominantní ostřicí zobánkatou (*Carex rostrata*) a do krátkostébelných porostů podhorských smilkových trávníků sv. *Violion caninae*. Bez seče docházelo na této lokalitě k zarůstání nálety dřevin a k vytváření monodruhových porostů chrastice rákosovité (*Phalaris arundinacea*) a třtiny (*Calamagrostis* sp.).

Instalace a monitoring hnízdních budek pro sokola stěhovavého v areálu firmy UNIPETROL RPA, s.r.o.

Financování: UNIPETROL RPA, s.r.o.
Tým: V. Beran, M. Porteš

Vzhledem k dlouhodobému výskytu sokola stěhovavého v areálu UNIPETROL RPA s.r.o. bylo po vzájemné dohodě naplánováno vyvěšení hnízdních budek v areálu firmy.

Dle dohody byly vyrobeny hliníkové budky o rozměrech 60x60x60 cm. Při výrobě byl využit v terénu ověřený model, který používají slovenští a maďarští ornitologové pro rarohy velké.

Jedna budka byla vyvěšena na předposlední ochoz komínu Etylénové jednotky dne 4.3.2011 a druhá byla umístěna na předposlední ochoz komínu teplárny T700 dne 1.3.2011. Instalaci zajistili hasiči UNIPETROLU RPA s.r.o. pod vedením Bc. Petra Králerta. Vzhledem k rychlému obsazení budky na Etylénové jednotce párem sokolů bylo dohodnuto, že třetí budku zatím není nutné instalovat.

V rámci projektu instalace budek v areálu firmy byl také následně prováděn pravidelný monitoring obsazenosti budek. Již 11.3., tedy deset dní po instalaci budky, posedávali sokoli v jejím okolí. Později i opakovaně do budky zalézali, ale z chování bylo jasné, že nehnízdí. Důvodem mohlo být pozdní vyvěšení budek, nově utvářený pár či další neznámé příčiny. (Sokoli nicméně budky dobře přijali. V roce 2012 již došlo k úspěšnému vyhnízdění v budce teplárny T700.)

Instalace a monitoring hnízdních budek sokola stěhovavého v areálu elektráren Tušimice a Prunéřov

Financování: ČEZ
Tým: V. Beran, J. Círl

Elektrárna Tušimice

V roce 2010 bylo na ochozu komína elektrárny prokázáno neúspěšné hnízdění sokola stěhovavého ve smotku kabelů jednoho ze satelitů. Vzhledem k plánované demolici byla jako náhradní hnízdiště vybrána chladící věž elektrárny. Ta byla na konci roku osazena dvěma hliníkovými budkami o rozměru 60x60x60 cm, které ale ještě musely být na konci ledna 2011 převěšeny. I přes poměrně pozdní osazení sokolí pár budku obsadil a úspěšně vyvedl 3 mláďata. Jedno z mláďat bylo nalezeno spadlé v areálu elektrárny a bylo vyneseno na vyvýšené místo. V následujících dnech byla pozorována všechna tři létající mláďata i s rodiči.

Elektrárna Prunéřov

V areálu elektrárny Prunéřov byli sokoli pozorováni již od roku 2008. Doposud zde však nebylo prokázáno úspěšné hnízdění. Z důvodu zvýšení šance na úspěšné vyvedení mláďat byly vyrobeny hliníkové budky, které byly vzhledem k technickým komplikacím vyvěšeny až v březnu 2012. V roce 2011 se v areálu elektrárny zdržoval celý pár sokola stěhovavého, který v březnu intenzivně tokal, a vše nasvědčovalo úspěšnému hnízdění. Bohužel později zde byl pozorován pouze jeden sokol a k hnízdění nedošlo, nebo bylo neúspěšné v počáteční fázi.

Posílení repatriované populace vydry říční v Nizozemí

Financování: Dutch Otterstation foundation
Tým: L. Poledník

Ve spolupráci s nizozemskou organizací Dutch Otterstation Foundation (www.otter.to) a Stanicí ochrany fauny Pavlov, o.p.s. se naše organizace podílela na posilování repatriované vydří populace v Nizozemí vydrami z České republiky. Původní populace vyder v Nizozemí vyhynula v roce 1988 a to v důsledku kombinace znečištění a degradace prostředí, vlivem úhynů na silnicích a v rybářských sítích. V roce 2002, po odstranění hlavních příčin ohrožení, začal repatriační program pro návrat vyder. Ve spolupráci s kolegy z Lotyšska a Běloruska bylo do Nizozemí přepraveno více než 20 vyder, které byly poté vypuštěny. Projekt byl úspěšný a již v roce 2004 byla zaznamenána první mláďata. Nicméně později se ukázalo, že na rozmnožování se podílí jen málo jedinců a populaci hrozí vysoká míra příbuzenského křížení. Proto bylo rozhodnuto, že budou vypuštěny ještě další, nepříbuzné vydry. Pro další vypuštění vyder byla vybrána oblast Národního parku Alde Feanen. Dvě vydry z České republiky držené v zajetí ve Stanici ochrany fauny Pavlov, o.p.s. byly využity pro tento program. České i nizozemské úřady podpořili přesun zvířat a bez průtahů vyřídily potřebná povolení. Vydry z Čech dorazily do oblasti na podzim a po krátkém období aklimatizace byly obě samice – Petra a Jitka opatřeny vysílačkami a vypuštěny. Signál samice Petry se několikrát ztratil, ale byla nalezena pomocí letadla. Jitka se usadila v nádherném a bezpečném prostředí v jihovýchodní části parku.

Vedení studentských prací a praxe v oboru

V roce 2011 pod vedením pracovníků naší společnosti dvě studentky úspěšně obhájily své závěrečné práce a jedna studenta v roce 2011 prováděla terénní práce.

Lucie Čmielová (UP Olomouc)

„Analýza vybraných toků v evropsky významné lokalitě Olše z hlediska migrační prostupnosti a rizik pro vydru říční" – bakalářská práce dokončena

Zuzana Bendlová (CZU Praha)

Využívání různých typů prostředí norkem americkým (*Mustela vison*) – diplomová práce dokončena

Petra Hlaváčová (UK Praha)

Norek americký (*Neovison vison*): biologie invazivního druhu – činnost na diplomové práci

Výstupy

Odborné publikace

Poledník L., Poledníková K., Větrovcová J., Hlaváč V. a Beran V.

Causes of deaths of *Lutra lutra* in the Czech Republic (*Carnivora: Mustelidae*). (Lynx, n.s. (Praha) 2011 (42): 145 – 157)

Hlaváč V., Poledník, L., Poledníková K., Šíma J. a Větrovcová J.

VYDRA A DOPRAVA. Příručka k omezení negativního vlivu dopravy na vydru říční. (Metodika AOPK ČR. AOPK ČR, Praha 2011: 40 stran)

Beran V., Svobodová I.

Nový exponát vydry říční v přírodovědné sbírce Muzea v Bruntále. (Sborník bruntálského muzea; Muzeum v Bruntále, Bruntál 2011: str. 94)

Beran V., Poledník L., Poledníková K.

Vydra říční na Bruntálsku. (Sborník bruntálského muzea; Muzeum v Bruntále, Bruntál 2011: str. 94-97)

Beran V.

Jak rychle staví čáp černý hnízdo? (Zpravodaj ornitologického klubu při Labských pískovcích č. 6 (2011): 17)

Beran V.

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*) kleptoparazit. (Panurus 20 (2011): 191)

Beran V.

Deformity zobáku u havrana polního (*Corvus frugilegus*). (Panurus 20 (2011): 184-185)

Beran V., Horák P., Škorpíková V., Horal D.

Vývoj hnízdní populace raroha velkého (*Falco cherrug*) v České republice v letech 1999-2010. (Crex 30 (2011), 76-94)

Gahura V., Bělka T., Beran V., Čamlík G., Horal D., Landsfeld B., Mráz J., Schröpfer L., Ševčík J. & Škorpíková V.

Celoplošný monitoring dravců a sov: Luňák hnědý (*Milvus migrans*). (Zpravodaj SOVDS 11 (2011): 18)

Beran V.

Celoplošný monitoring dravců a sov: Sokol stěhovavý *(Falco peregrinus*). (Zpravodaj SOVDS 11 (2011): 21)

Bělka T., Beran V., Benda P., Boucný D., Broulík K., Cehláriková P., Čamlík G., Horal D., Chytil J., Hruška J., Jetmar F., Kunstmüller I., Kurka P., Landsfeld B., Lumpe P., Malčák P., Mára Z., Mráz J., Mrlík V., Pavelčík P., Pojer F., Řepa P., Schröpfer L., Škorpíková V., Šoltys V., Urbánek, Veselý J

Celoplošný monitoring dravců a sov: Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*). (Zpravodaj SOVDS 11 (2011): 13-15)

Beran V., Čamlík G., Horal D., Gahura V., Koutný T., Škorpíková V. & Valášek M.

Celoplošný monitoring dravců a sov: Raroh velký (*Falco cherrug*). (Zpravodaj SOVDS 11 (2011): 22)

Škorpíková V, Prášek V, Dostál M, Čamlík G, Beran V. & Tunka Z.

Birds of the IBA Pčinja – Petrošnica – Kriva Reka Rivers in Macedonia Ptice IBA područja „Reke Pčinja – Kriva reka – Petrošnica" u Makedoniji. (Ciconia 20 (2011): 5-23)

Konference - přednášky

Poledník L. a Poledníková K.

Quantitative population ecology of Eurasian otter in the Czech Republic. (XIth Otter Colloquium, Pavia (Italy): 30.8. - 4.9.2011 Abstrakt publikován v časopise Hystrix)

Konference - postery

Kranz A., Weinberger I., Poledník L., de Jongh A., de Jong T.

Ecology of otters in the Alps. (XIth Otter Colloquium, Pavia (Italy): 30.8. - 4.9.2011. Abstrakt publikován v časopise Hystrix)

Kranz A. a Poledník L.

Otter numbers in 100 square kilometer sample areas in the Alps as indicated by snow tracking. (XIth Otter Colloquium, Pavia (Italy): 30.8. - 4.9.2011. Abstrakt publikován v časopise Hystrix)

Větrovcová J., Poledníková K., Poledník L., Mináriková T.

Management plan for the Eurasian otter in the Czech republic for years 2009 – 2018. (XIth Otter Colloquium, Pavia (Italy): 30.8. - 4.9.2011. Abstrakt publikován v časopise Hystrix)

Větrovcová J., Poledníková K., Poledník L., Mináriková T.

Monitoring of the Eurasian otter in the Czech Republic. (XIth Otter Colloquium, Pavia (Italy): 30.8. - 4.9.2011. Abstrakt publikován v časopise Hystrix)

Poledník L., Poledníková K., Kadlečíková Z.

Damages caused by the Eurasian otter in fishponds and impact of otter disturbance on condition and growth rate of common carps in fishponds (XIth Otter Colloquium, Pavia (Italy): 30.8. - 4.9.2011. Abstrakt publikován v časopise Hystrix)

Popularizační výstupy

Větrovcová J., Poledníková K., Poledník L., Beran V. a Hlaváč V.

Databáze údajů o uhynulých jedincích vydry říční v ČR. Ochrana přírody 4/2011: 15-19.

Beran V.

Instalace budek pro sokoly stěhovavé v chemparku Záluží. Rozhovor v rozhlase.

Webové stránky

www.alkawildlife.eu

AKTUALITA

Unipetrol

Zahnízdí chránění dravci v Chemparku?

Unipetrol (ir) – Před několika týdny Václav Beran, zoolog Muzea města Ústí nad Labem, oslovil Unipetrol. Nabídl možnost podpory hnízdění sokola stěhovavého v areálu záluzské chemičky a konečnou instalaci budek.

„Vloni byl v areálu Chemparku Záluží prokázán výskyt páru sokolů stěhovavých, letos evidujeme také několik pozorování," uvedl Václav Beran, který je též odborný pracovník nevládní společnosti ALKA Wildlife o.p.s. Dlouhodobě se zabývá především ptáky a jejich ochranou a koordinuje monitoring sokola stěhovavého v České republice. Uvedený dravec je velmi vzácný, patří mezi kriticky ohrožené druhy a jeho počet v ČR nepřesahuje 50 párů. Je to druh hnízdící na skalách, ale vzhledem k rostoucímu lidskému tlaku na přirozené biotopy se rychle přizpůsobuje. V posledních dvou letech se do ČR šíří ze sousedního Německa nový fenomén – hnízdění sokolů na lidských stavbách," dodal rovněž V. Beran. V Ústeckém kraji a i v celé ČR se zatím evidují tři páry na lidských stavbách, a to na elektrárnách Tušimice a Prunéřov a v záluzském areálu Unipetrolu RPA.

Jestli opravdu chránění dravci zahnízdí v Chemparku Záluží, to ukáže čas. Jedna budka na ně čeká na jižní straně komína teplárny T700 a druhá zase na komínu energobloku Petrochemie, třetí se teprve vyrábí, své místo tedy najde o něco později.

Dopolední 16. února provází Pavel Sláma, ředitel úseku HSE&Q Unipetrolu Services, ornitology a ukazuje jim vybrané lokality pro umístění budek. Shodou okolností jeden dravec kroužil nad stěhovavého na komín teplárny T706.

Hospodaření společnosti v roce 2011

Výkaz zisku a ztráty (v tisících)

		číslo řádku	činnost hlavní	činnost doplňková
I.	Spotřebované nákupy celkem	002	161,01	1,87
1.	Spotřeba materiálu	003	161,01	1,87
II.	Služby celkem	007	896,22	19,56
5.	Opravy a udržování	008	40,74	1,69
6.	Cestovné	009	637,18	12,99
8.	Ostatní služby	011	218,30	4,88
III.	Osobní náklady celkem	012	707,61	48,21
9.	Mzdové náklady	013	574,80	35,84
10.	Zákonné sociální pojištění	014	128,93	12,21
12.	Zákonné sociální náklady	016	3,88	0,16
IV.	Dane a poplatky celkem	018	14,07	0,58
14	Daň silniční	019	3,46	0,14
16.	Ostatní daně a poplatky	021	10,61	0,44
V.	Ostatní náklady celkem	022	57,03	2,39
20.	Úroky	026	0,85	0,04
21.	Kurzové ztráty	027	3,50	0,15
23.	Manka a škody	029	0,14	0,01
24.	Jiné ostatní náklady	030	52,54	2,19
VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem	031	72,44	3,02
25.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	032	72,44	3,02
	Náklady celkem	043	1908,38	75,63
I.	Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	045	1 381,74	85,55
.	Tržby z prodeje služeb	047	1 381,74	85,55
IV.	Ostatní výnosy celkem	059	-1,20	0,07
15.	Úroky	063	0,35	0,01
16.	Kurzové zisky	064	-1,55	0,06
V.	Tržby z prodeje majetku, zúčtování rezerv a opravných položek celkem	067	24,00	1,00
19.	Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	068	24,00	1,00
VI.	Přijaté příspěvky celkem	075	62,00	x
27.	Přijaté příspěvky (dary)	077	62,00	x
VII.	Provozní dotace celkem	079	464,35	x
29.	Provozní dotace	080	464,35	x
	Výnosy celkem	081	1930,89	86,62
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	082	22,51	11,00
D.	**Výsledek hospodaření po zdanění**	**084**	**22,51**	**11,00**

Aktiva (v tisících)

		číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	Dlouhodobý majetek celkem	001	194, 92	119,47
II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	747, 83	431,83
II.	4. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	014	747, 83	431,83
IV.	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	029	552, 91	-312,36
IV. 7.	Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	036	-552, 91	-312,36
B.	Krátkodobý majetek celkem	041	1 473, 09	908,85
II.	Pohledávky celkem	052	1 088, 88	434,31
II. 1.	Odběratelé	053	206, 98	243,26
II. 4.	Poskytnuté provozní zálohy	056	1, 19	9,61
II.18	Dohadné účty aktivní	070	880, 71	181,42
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	072	379, 55	474,54
III. 1.	Pokladna	073	33, 84	38,70
III. 3.	Účty v bankách	075	345, 71	435,84
IV.	Jiná akvita celkem	081	4, 66	0,00
IV.1.	Náklady příštích období	082	1, 77	0,00
IV.3.	Kurzové rozdíly aktivní	084	2, 89	0,00
	Aktiva celkem	**085**	**1 668, 01**	**1028,32**

Pasiva (v tisících)

		číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	Vlastní zdroje celkem	086	428, 88	462,37
I.	Jmění celkem	087	457, 17	428,87
I. 1.	Vlastní jmění	088	25, 00	25,00
I. 2.	Fondy	089	432, 17	403,87
II.	Výsledek hospodaření celkem	091	-28, 29	33,50
II. 1.	Účet výsledku hospodaření	092	x	33,50
II. 2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	093	-28,29	x
B.	Cizí zdroje celkem	095	1 239, 14	565,95
II.	Dlouhodobé závazky celkem	098	2, 47	0,00
II.6.	Dohadné účty pasivní	104	2, 47	0,00
III.	Krátkodobé závazky celkem	106	969, 39	560,22
III. 1.	Dodavatelé	107	17, 48	5,65
III. 5.	Zaměstnanci	111	65, 83	57,54
III. 6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	112	522, 97	64,08
III. 7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	113	0,00	9,00
III. 9.	Ostatní přímé daně	115	0,00	21,50
III.10.	Daň z přidané hodnoty	116	138, 11	176,74
III. 17.	Jiné závazky	123	225, 00	225,71
IV.	Jiná pasiva celkem	130	267, 28	5,73
IV.1.	Výdaje příštích období	131	267, 28	0,00
IV.3	Kurzové rozdíly pasivní	133	0,00	5,73
	Pasiva celkem	**134**	**1 668, 02**	**1028,32**

Komentář

Organizace účtuje o své ekonomické činnosti dle zákona 563/1991 Sb. o účetnictví a vyhlášky 504/2000 Sb. v plném rozsahu. Účtování je prováděno externí službou. V organizaci je zaveden kontrolní systém – interní směrnice o účetnictví, směrnice o ochranných pomůckách, organizační řád. Archiv účetních dokladů je umístěn v sídle společnosti, Lidéřovice 62, 38001 Peč.

Členové správní rady a dozorčí rady vykonávají svou činnost bez nároku na odměnu. Ředitelka vykonává svou činnost na základě smlouvy o výkonu funkce, byla jí schválena symbolická odměna 1000,- Kč měsíčně.

Hospodářský výsledek roku 2010 (ztráta ve výši 28 293,43 Kč) byl projednán a schválen správní radou dne 27.6.2011 a byl vykryt zaúčtováním rezervního fondu. Stav rezervního fondu ke konci roku 2011 činí 404 tis. Kč.

Inventarizace majetku a závazků k 31.12.2011 byla provedena. Při inventuře hmotného majetku byla zjištěna a vyhodnocena řada položek DDHM jako ztracené, odcizené, znehodnocené provozem. Tyto položky byly odepsány v hodnotě 112 339,- Kč.

Hospodaření organizace vycházelo z úkolů, které jsou organizaci dány zakládací smlouvou. Byla vykonávána hlavní činnost dle statutu společnosti, jako doplňková činnost bylo realizováno vyhodnocování škod způsobených vydrami pro externí zákazníky. Výsledek hospodaření za rok 2011 činí +33 504,31 Kč.

činnost	Výnosy	náklady	hosp. výsledek	hosp. výsledek po rozúčtování správy
správa - provoz	1 749	234 560	-232 811	0
správa – auta	25 000	177287	-152 287	0
Dotační činnost	464 346	517 474	-53 128	-141 701
Zakázková činnost hlavní	1 378 854	902 363	476 491	206 920
Hospodářská činnost	85 553	59 136	26 417	11 013
Účelové dary	60 000	52 820	7 180	-4 373
Vlastní výzkum	2 000	40354	-38354	-38 354
CELKEM	**2 017 502**	**1 983 995**	**+ 33 504**	**+ 33 504**

Zdroj	Výnosy
Strukturální fondy EU	
Operační program životního prostředí (Evropský fond pro regionální rozvoj a Státní fond životního prostředí)	441 727
Stát, kraje, samosprávy	
Ministerstvo životního prostředí – Program péče o krajinu	22 660
Jihomoravský kraj – zakázky	60 000
AOPK ČR – zakázky	833 721
Soukromé zdroje	
Zakázky - Česká republika	187 553
Zakázky - zahraničí	383133
Dary	62 000
Jiné výnosy	26 749

Provozní režijní náklady byly klíčovány podle poměru výnosů v členění 23% středisko dotační, 69% středisko zakázek, 4% středisko VHČ, 3% středisko DAR. V průběhu roku úspěšně pokračovaly projekty v dotačních programech SFŽP a MŽP s celkovou výši dotačních výnosů 464 316,- Kč Zakázková činnost organizace v ČR i v zahraničí (stopování a inventarizace vyder, odborné posudky, management lokalit, mapování živočichů, ...) vynesla 1 431 407,- Kč. Účelové dary byly získány ve výši 60 000,- Kč, neúčelový dar 2 000,- Kč. Výnos z prodeje majetku činil 25 000,- Kč.

Průměrný přepočtený stav zaměstnanců: 4 zaměstnanci. Své úkoly organizace plnila se 4-mi zaměstnanci v pracovním poměru, někteří na zkrácený úvazek. Pro realizaci dotačních projektů a zakázek byli využíváni další externí odborníci, především na dohody o provedení práce a pracovní činnosti. Organizace nepřijala žádné bankovní úvěry. Vzhledem k tomu, že v dotačních programech SFŽP jsou poskytovány prostředky zpětně, až po vyúčtování vynaložených nákladů, nebyla dosud splacena krátkodobá bezúročná půjčka od soukromých osob ve výši 225 tis. Kč. Tato půjčka bude splacena v roce 2012, po obdržení prostředků z dotačních programů. V průběhu roku nebyl pořízen nový dlouhodobý majetek. Drobný dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek byl pořízen v hodnotě 92 640,- Kč. Doba odepisování dlouhodobého majetku je stanovena dle odpisové skupiny do které je majetek zařazen podle zákona o DP, daňové odpisy jsou použity rovnoměrné.

Krátkodobé závazky

závazky k dodavatelům	5 645,69
přijaté zálohy	0,-
závazky k zaměstnancům - mzdy	57 537,-
závazky k zaměstnancům – cest. náhrady	64 076,-
závazky k FU, OSSZ, ZP	21 497,-
DPH	176 736,-

Krátkodobé pohledávky

vystavené faktury	243 277,20
poskytnuté zálohy	9 606,-

Pohledávky a jejich splátky jsou průběžně evidovány a vyhodnocovány.

Závazky a jejich splátky jsou průběžně evidovány a vyhodnocovány. Závazky jsou kryty stavem prostředků na účtech a pohledávkami na dotaci. Závazky vůči dodavatelům, státním institucím (finanční úřad, OSSZ, ZP), závazky z mezd, byly uhrazeny do termínu splatnosti v lednu 2012. Cestovní náhrady byly uhrazeny do 25.6.2012.

AUDIT DANĚ spol. s r.o.
Vídeňská 89, 639 00 Brno, Tel.: +420 543 243 108

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Příjemce:
ALKA Wildlife, o. p. s.,
Lidéřovice 62
IČ 28 064 933

Zpráva o účetní závěrce

Na základě provedeného auditu jsme dne 29. 6. 2012 vydali k účetní závěrce obecně prospěšné společnosti ALKA Wildlife 31. 12. 2011, zprávu následujícího znění:

„Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky obecně prospěšné společnosti ALKA Wildlife, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2011, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2011 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o ALKA Wildlife, o. p. s. jsou uvedeny v úvodu přílohy této účetní závěrky.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán ALKA Wildlife, o. p. s. je odpovědný za sestavení účetní závěrky, která podává věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Odpovědnost auditora

Naší odpovědností je vyjádřit na základě provedeného auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. V souladu s těmito předpisy jsme povinni dodržovat etické požadavky a naplánovat a provést audit tak, abychom získali přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné (materiální) nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů k získání důkazních informací o částkách a údajích zveřejněných v účetní závěrce. Výběr postupů závisí na úsudku auditora, zahrnujícím i vyhodnocení rizik významné nesprávnosti údajů uvedených v účetní závěrce způsobené podvodem nebo chybou. Při vyhodnocování těchto rizik auditor posoudí vnitřní kontrolní systém relevantní pro sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz. Cílem tohoto posouzení je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřního kontrolního systému účetní jednotky. Audit též zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Jsme přesvědčeni, že důkazní informace, které jsme získali, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Výrok auditora

*Podle našeho názoru **účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv** obecně prospěšné společnosti ALKA Wildlife k 31. 12. 2011 **a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření** za rok končící 31. 12. 2011 v souladu s českými účetními předpisy."*

Zpráva o ověření výroční zprávy

Ověřili jsme soulad výroční zprávy obecně prospěšné společnosti ALKA Wildlife k 31. 12. 2011 s výrokem z účetní závěrky, který je obsažen v této výroční zprávě v části „Hospodaření společnosti v roce 2011". Za správnost výroční zprávy je zodpovědný statutární orgán ALKA Wildlife, o. p. s. Naším úkolem je vydat na základě provedeného ověření výrok o souladu výroční zprávy s ověřenou účetní závěrkou.

Ověření jsme provedli v souladu s mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. Tyto standardy vyžadují, aby auditor naplánoval a provedl ověření tak, aby získal přiměřenou jistotu, že informace obsažené ve výroční zprávě, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s příslušnou účetní závěrkou. Jsme přesvědčeni, že provedené ověření poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku auditora.

Podle našeho názoru jsou informace uvedené ve výroční zprávě obecně prospěšné společnosti ALKA Wildlife k 31. 12. 2011 ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s výše uvedenou účetní závěrkou.

Obchodní firma — *AUDIT – DANĚ, spol. s r. o.*
Sídlo — *Vídeňská 89, 639 00 Brno*
Číslo auditorského oprávnění — *198*
Jméno a příjmení auditora, který jménem společnosti vypracoval zprávu — *Ing. Pavla Dvořáková*
Číslo auditorského oprávnění auditora — *1690*
Datum vypracování — *29. června 2012*
Podpis auditora — Ing. Pavla Dvořáková

AUDIT DANĚ spol. s r.o. KA ČR číslo 198

ALKA Wildlife, o.p.s.

Tel. **606598903**
E-mail. **alkawildlife@alkawildlife.eu**

Design **www.ochman.cz**
Foto **archiv ALKA Wildlife**
Autoři fotografií **K. Poledníková**
L. Poledník
V. Beran
G. Čamlík
A. Kranz

www.alkawildlife.eu